protilékaře.cz | 16.11.2026

Komentár ku článku "Konfrontácia poznatkov o koncentrácii alkoholu v krvi a vo vydychovanom vzduchu" autorov Bauer et al.

Peter Kováč[1,2], Lívia Hlavačková

[1] *Forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o., Bratislava*
[2] *Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Trnava University, Trnava*

Správne a presné stanovenie koncentrácie etanolu v krvi v Slovenskej republike, kde je vedenie motorového vozidla s viac ako 1 g/kg etanolu v krvi trestným činom, môže zásadne ovplyvniť až tri roky niečieho života. Všetky významné rozhodnutia slovenských súdov sa odvolávajú na koncentráciu etanolu v krvi (BAC) a nie na koncentráciu etanolu vo vydychovanom vzduchu (BrAC). Napriek tomu v posledných rokoch výsledok dychovej skúšky nad 0,48 mg/l vedie automaticky ku trestnému stíhaniu za ohrozenie pod vplyvom návykovej látky, a to bez potvrdenia výsledku vyšetrením odobratej krvi. Obvinenie vychádza z predpokladu, že BrAC presne a spoľahlivo odráža BAC. Polícia, ale aj súdni znalci používajú pri prepočte BrAC na BAC fixný prepočítací faktor 2100.

Túto prax – používanie skríningového zariadenia Alcotest Dräger 7410 a ním nameranej BrAC prepočítanej fixným prepočítacím faktorom 2100 ako dôkazu v trestnom konaní – kritizoval článok zverejnený v Bulletine slovenskej advokácie. V ňom sa uvádzali faktory, ktoré môžu ovplyvniť hodnotu prepočítacieho faktora a teda aj to, že prepočet BrAC na BAC je v trestnom konaní problematický. (1)

Bauer et al. (2) tento článok kritizovali a dospeli k záveru, že odchýlky medzi výsledkami vyšetrenia krvi a dychovou skúškou možno vysvetliť ľudským faktorom. Tiež uviedli, že hodnotu prepočítacieho faktora 2100 používaného v Alcotest Dräger 7410 potvrdili ich vlastné štúdie (3,4) a že táto hodnota by sa nemala spochybňovať.

Článok od Bauer et al. však opomenul skutočnosti dôležité pre každodennú prácu polície, prokuratúry a súdov. Prezumpcia neviny je základnou zásadou trestného konania spolu so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu tak, aby o ňom neboli dôvodné pochybnosti. Tieto zásady a pravidlo *in dubio pro reo* sú základnými piliermi spravodlivého trestného procesu. Kritizovaný článok (1) mal za cieľ objasniť, že dychová skúška na alkohol nevedie z viacerých dôvodov ku zisteniu skutkového stavu bez dôvodných pochybností, pričom prepočítací faktor bol jedným z uvedených dôvodov.

Bauer et al. sa z nám neznámych dôvodov rozhodli použiť iba zdroje, ktoré podporovali ich tvrdenia. Súčasne považovali za negatívum, že kritizovaný článok (1) využíval ako zdroj informácií články publikované v zahraničných periodikách, čo je medzinárodne uznávaná štandardná prax pri písaní vedeckých publikácií. Avšak bez ohľadu na zdroj údajov zastávame názor, že samotná existencia individuálnej variability prepočítacieho faktora spôsobuje, že prepočet BrAC na BAC fixným faktorom je v rozpore so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu v trestnom konaní. Preto ho nie je možné využívať ako spoľahlivý dôkaz v akomkoľvek demokratickom právnom poriadku. Podobný názor bol už opakovane publikovaný v dostupnej zahraničnej vedeckej literatúre. Z týchto publikácií vyberáme citát z knihy profesora Dettmeyera Forensic Medicine: Fundamentals and Perspectives (5, str. 468, publikovanej r. 2014): "*However, converting BrAC into BAC remains problematic, since there is no constant factor. Due to the multiple influencing factors, each BrAC can correspond to a certain range of BAC values.*" Vo voľnom preklade: *„Konverzia BrAC na BAC ostáva problematická, keďže neexistuje konštantný faktor. Kvôli mnohým ovplyvňujúcim faktorom môže každá BrAC korešpondovať s určitým rozsahom BAC hodnôt."*

Podľa Bauera et al. je spochybňovanie hodnoty prepočítacieho faktora 2100 zavádzajúce až ad absurdum. Ak je to tak, dovolíme si pre zdôraznenie pointy uviesť schválne absurdný príklad: Predstavme si, že niekto absolvuje dva dychové test na alkohol na slovensko-rakúskej hranici. Prvý test spraví na Slovensku, potom urobí jeden krok a ďalší test už urobí na území Rakúska. Je jasné, že BrAC z týchto testov bude prakticky identická, lenže vypočítaná BAC sa bude líšiť, pretože v Rakúsku sa používa prepočítací faktor 2000. Je však rovnako zrejmé, že skutočná koncentrácia etanolu v krvi, teda to podstatné pre slovenské zákony, by sa za ten krátky okamih nijako nezmenila.

Môžeme diskutovať o tom, prečo sa v rôznych krajinách používa odlišný prepočítací faktor. Môžeme tiež diskutovať, ktorá hodnota prepočítacieho faktora je „lepšia". Môžeme diskutovať aj o tom, aké teoretické faktory sa u toho istého jedinca môžu meniť. Avšak už len existencia takýchto diskusií podporuje tvrdenia uvedené v kritizovanom článku (1), podľa ktorých výsledok dychovej skúšky nie je dostatočným dôkazom v trestnom konaní . Výsledok dychovej skúšky nemôže slúžiť na stanovenie BAC s dostatočnou presnosťou s výnimkou extrémnych situácií, akou je výsledok BrAC v eliminačnej fáze nad 1,35 mg/l pri dvoch testoch s odstupom najmenej 20 minút. Jedine v takom prípade totiž podľa súčasných poznatkov vedy nie sú dôvodné pochybnosti, že BAC je nad 1 g/kg.

Nejde o žiadnu maličkosť. Bauer et al. uviedli na základe zdroja uvedeného v literatúre pod číslom 18, že iba nepatrné percento vodičov, u ktorých bola zistená koncentrácia alkoholu vyššia ako 1g/kg, bolo odsúdených. To však nie je pravda. Citovaný zdroj totiž uvádza, že od 1. novembra 2011 do 30. septembra 2012 bolo za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky odsúdených 3870 vodičov, z ktorých iba 128 dostalo nepod-

✉ ***Adresa pre korešpondenciu:***
doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.
Forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o.
Boženy Němcovej 8, 811 01 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: pkovac@gmail.com

proLékaře.cz | 16.11.2026

mienečný trest odňatia slobody. Väčšina odsúdených vodičov (2178) dostalo podmienečný trest odňatia slobody, peňažný trest od 150 do 1500 EUR (39) alebo trest zákazu činnosti vedenia motorového vozidla až do 7 rokov (1326). Takže v skutočnosti boli odsúdení všetci vodiči a nie iba ich nepatrné percento. Základným problémom však je to, že ich odsúdili nie na základe BAC nad 1 g/kg, ale len na základe BrAC nad 0,48 mg/l. To však, ako sme už uviedli, môže, ale zároveň nemusí zodpovedať BAC nad 1 g/kg.

Bauer et al. uviedli, že jediným spoľahlivým dôkazom ovplyvnenia vodiča alkoholom v trestnom konaní má byť vyšetrenie krvi a že dychový test má len vybrať vodičov, ktorí sa majú podrobiť vyšetreniu krvi na alkohol. To však bol aj záver kritizovaného článku (1) a s tým samozrejme súhlasíme. Napriek odlišnostiam uvedených v oboch článkoch sa zdá, že sa všetci zhodujeme, že v trestnom konaní sa ako dôkaz má používať výlučne BAC.

Pri zohľadnení základných zásad trestného práva je teda používanie fixného prepočítacieho faktora 2100 pre výpočet BAC z BrAC v trestnom konaní nielen nenáležité, ale dá sa povedať, že priam porušuje ústavné právo obvineného na spravodlivý proces. Pre rozpor so zásadou *in dubio pro reo* by to zodpovedalo dôkaznému štandardu *in dubio pro acusator*. Chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta je základnou povinnosťou advokáta voči klientovi. Preto je úplne na mieste a v najlepšom záujme klienta, ak advokát spochybňuje používanie skríningového vyšetrenia dychu na prítomnosť alkoholu ako dôkazu v trestnom konaní. Tým skôr, ak sa odborná verejnosť zhoduje, že ako dôkaz v týchto procesoch sa má používať výlučne vyšetrenie krvi.

LITERATÚRA

1. **Kováč P.** Možnosti obhajoby pri ovplyvnení alkoholom zistenom dychovou skúškou. *Bulletin slovenskej advokácie* 2013; 19(5): 12-20.
2. **Bauer M, Bauerová J, Šikuta J, Šidlo J.** Konfrontácia poznatkov o koncentrácii alkoholu v krvi a vo vydychovanom vzduchu. *Soud Lek* 2015; 60(2): 21-24.
3. **Bauer M, Bauerová J, Bojar Z.** Záverečná správa rezortnej výskumnej úlohy MV ČSR číslo: 14-17-05-02 „Zisťovanie vplyvu liečiv na psychiku vodiča". Bratislava; 1985: 179.
4. **Bauer M.** Správa o testovaní analyzátorov vydychovaného vzduchu na alkohol firmy Dräger a Lion, Bratislava, 1992.
5. **Dettmeyer R, Verhoff MA, Schütz HF.** Forensic Medicine: Principles and Fundaments. Berlin: Springer Verlag; 2014: 467-494.

ZPRÁVA ZE SJEZDU

III. národní kongres „Dopravní úrazy 2015"

III. národní kongres „Dopravní úrazy 2015" sa konal dňa 4. júna 2015 v Brne. Išlo o medziodborové podujatie, ktorého hlavným organizátorom bolo Nejvyšší státní zastupitelství České republiky za pomoci spoluorganizátorov Ředitelství služby dopravní policie, Policejní prezidium ČR, Fakultní nemocnice Brno, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Společnost soudního lékařství a toxikologie ČLS JEP. Organizátori vyjadrili potešenie, že sa podarilo znovu po siedmych rokoch naviazať na prvé dva ročníky, ktoré sa konali v rokoch 2006 a 2008. Hlavnými témami kongresu boli: Práce policie na místě nehody při zajišťování důkazního materiálu, bezpečnost kominukací, Následky dopravních nehod a Znalecké posudky z oboru dopravy. Odborný program tvorilo 16 prezentácií, venovaných všetkým trom hlavným témam kongresu, rozdelených do troch prednáškových blokov. Súdne lekárstvo bolo zastúpené štyrmi prezentáciami, tri boli z Ústavu soudního lékařství v Brne: Drogy v dopravě – cutoff hodnoty psychicky aktivních látek, autorka A. Brzobohatá, Neobvyklé okolnosti a příčiny smrti u dopravních nehod, autorov M. Ďatko, M. Zelený a Systematika a kazuistika dopravních nehod motocyklů, autorov A. Vémola, M. Hirt, R. Sedlák a M. Bilík. Jedna práca bola z Ústavu súdneho lekárstva v Bratislave: Ohrozenie pod vplyvom návykovej látky v cestnej doprave. Súdnolekárska analýza, autor J. Šidlo. Podujatie bolo organizované s myšlienkou vyvolať diskusiu k daným témam, čo splnilo svoj účel, nakoľko prakticky všetky prezentované práce vyvolali odozvu v auditóriu a stali sa predmetom živej diskusie. K dobrému ovzdušiu kongresu výrazne prispeli aj priestory Hotelu Myslivna nachádzajúceho sa v lesnom prostredí, ktorý organizátori zvolili veľmi vhodne.

Jozef Šidlo, Bratislava